

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any III.—TARRAGONA, 6 Juny de 1915.—Núm. 98.

TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Rambla de Sant Joan, 50, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre ..... 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

L'AUMENT DEL PREU DEL GAS El miting de protesta

El diumenge darrer va celebrar-se al Teatre Principal, a les cinc de la tarda, el miting de protesta, organitzat pel Centre Industrial, contra l'anunciat augment del 50 per 100 sobre el preu del gas, que des del primer d'aquest mes tracta d'aplicar el «Gasómetro Tarragonense, S. A.»

El Teatre, molt avans de començar l'acte, estava completament curullat per un grossíssim nombre de tarragonins, per tot Tarragona's pot dir, ja que n'hi havia pertanyents a totes les esferes polítiques, social, econòmiques, etc., etc. Pot restar-ne orgullós el Centre Industrial de l'èxit de l'acte del diumenge, puix que Tarragona en plè demostrà estar al seu costat, en aquest assumpte de tant grossa importància per la vida de nostra ciutat, i que tot'hom s'en compenetrà ben bé del camí a seguir per a obtenir ço que's preté: que no suri la iníqua pretensió de la Canadenca, que prou ja'ns ve explotant finques ara.

Passarè a resenyar el miting, en qual taula presidencial prengueren seient els regidors senyors Lliteras, Cavallé i Albafull; el president de la Cambra de Comerç, nostre amic senyor Lloret, amb els individus del Centre Industrial, i no menys amics nostres senyors Mallol, Ponz i Gilabert, havent-hi en el reste de l'escenari varis industrials i comerciants.

Obri l'acte En Macià Mallol manifestant que la iniciativa de la campanya fou del Centre Industrial, sempre atent a tot lo que afecta als industrials i tarragonins en general, i que havent sigut acollida per l'Ajuntament cedia a llur representant, el senyor Albafull, la presidència, passant dit regidor a ocupar-la.

Tot seguit, el Secretari del Centre, senyor Gilabert, amb paraula clara i concisa, donà compte de les gestions fetes per aquella entitat, i donà lectura a les comunicacions creuades entre dita corporació i la companyia, la que com tot'hom sab, tracta de justificar l'aument en el preu del carbó i en les quantitats que li deu l'Ajuntament, agregant-hi que si aquest deute fos pagat, podria arribar-se a una fàcil solució.

Censurà l'actitut de la Empresa i demanà unió i resistència contra la injusta imposició de l'aument. Detallà les reunions que s'han celebrat al Centre Industrial i de la darrera sessió de l'Ajuntament, en que acordà amparar i fer causa comú amb el veïnat.

Acabà dient que esperava que tots acceptaràn les conclusions que's proposin, amb lo que's conseguirà una complerta victòria. El senyor Gilabert va ésser molt aplaudit.

A continuació parlà el senyor Tomás (E.) en nom d'un grop de consumidors, fent notar que avans venien els carregaments de carbó directament a nostre port, donant treball als obrers, i a la vegada els nòlits resultaven mes baixos, mentres que ara els envien des de Barcelona costant tot mes car. No sent tot això culpa dels consumidors i no tenint res que veure amb els comptes atrassats de l'Ajuntament, creu que tots se resistiran a pagar l'aument de 50 per 100 que vol la companyia.

Parlà després el senyor Lliteras, dient que'l mi-

ting era de reivindicació contra una imposició injusta, i censurà la manca de consideració de la empresa amb el poble. Espera la unió de tots per a que la companyia no pugui sortir amb la seva i que Tarragona conseqüeixi un senyalat triomf. (Aplaudiments.)

Un fort aplaudiment saludà al senyor Vallvé, qui començà afirmant que l'Ajuntament i el poble son víctimes d'aquesta empresa i que deuen formar un bloc per a imposar-se als desitjos de la mateixa. Aquesta empresa no té consideració amb el públic, ni vergonya, puix que apela per a augmentar el preu del gas, al subterfugi de que l'Ajuntament no li paga, prenent posar amb pugna el poble amb aquell.

Seguí dient que aquesta empresa fa lo que té per convenient i lo que li dona la gana, puix que quan no té regidors seus, se'ls fa a fi de tenir majoria i poguer governar a la seva conveniència. Feu història de com se feu el contracte actual que's valgué de la majoria de l'Ajuntament per a que posés una clàusula al nou contracte, per lo que obliga al nou contratista a pagar el Gasómetro 30.000 duros, impedint aixís a que ningú vingués a fer-li la competència.

Es convenient que tots junts ens resistim de pagar el gas i l'electricitat i aixís quan vegin que no entra cap pesseta a la caixa, no tindrà mes remei que rendir-se. I si això no es prou, faré una segona edició dels consums i aixís la Canadenca, davant d'aquests arguments, no tindrà altre remei que demanar perdó. Fou molt aplaudit a l'acabar.

Seguidament parlà el senyor Cavallé, qui començà dient que'l miting era una continuació de la sessió de l'Ajuntament del passat divendres. Feu història dels abusos de l'antiga companyia del gas, que arribà a exercir una funesta influència en algunes eleccions municipals, citant amb dades, que fa uns catorze anys se gastà en les del districte tercer 40.000 pessetes per a treure triomfanta la candidatura den Pere Panasachs, per ésser dócil als seus desitjos, i que ultimament, en el districte primer, gastà un dineral per a derrotar an En Josep Ventosa Marqués.

Explicà, després, que Morell i Vilallonga, dos pobles d'escassa importància, triomfaren contra Reus en la qüestió de les aigües i si nosaltres estem units, res mes que segur que també resultarem triomfants, puix que Tarragona pot mes que qualsevol empresa particular per mes poderosa que sigui.

S'ha fet públic per la Canadenca, que l'Ajuntament li deu 40.000 duros i, al meu entendre, amb aquesta declaració deu donar-se per pagada, com ja ho diu el ditxo: *Compte bascantat, compte pagat.* (Força ovació.)

Feu ús de la paraula, després, el senyor Lloret, dient que acabava d'arribar i que havent sigut requerit per a parlar, ho fa amb molt de gust i en nom de la Cambra de Comerç. Diu que no sab com interpretar això del deute de l'Ajuntament, citat per la empresa, puix que solsament hi veu el desitj maquiavèlic de posar al poble en contra de l'Ajuntament. Nosaltres no tenim res que veure amb els

deutes de l'Ajuntament, puix que la Canadenca no es ni mes ni menys que qualsevol empresa particular. Creu que de la mateixa manera que'l Govern vetlla per a que no sofreixin augment els articles de primera necessitat, també deu intervenir per a que no falti llum i energia, que son articles indispensables per la vida dels pobles, i que deuen procurar, els governants, quan se'ls hi reclami lo que es de justícia, impedir que la empresa del gas fassi lo que tinga per convenient, amb el fi d'evitar un topament de Tarragona amb la empresa.

Manifestà haver sentit moltíssim el que'l monopoli de enllumenament públic fos a parar a una empresa forastera i demanà que si algún dia s'arribés a establir una empresa tarragonina, que no se la combati sino que se la ajudi tant com se pugui.

A l'acabar el senyor Lloret el seu parlament, fou molt aplaudit.

Glosà el senyor Albafull, dient que a tota costa i per dignitat i per interès, Tarragona deu oposar-se a tant desmesurada pretensió de l'aument del 50 per 100, per quant cap mes població de Catalunya ni d'Espanya ha sofert cap augment en el preu del gas.

Recordà que quan els desastres colonials, els francs s'aumentaren el cent per cent, i aleshores el preu del gas no va sofrir cap augment.

Diu que si be el preu del carbó s'ha augmentat, fa, no obstant, encara la companyia un bon negoci, doncs segons la memoria de l'Ajuntament de Sant Sebastià, aont està municipalitzat el gas, sols els hi resulta aquest fluit a cinc cèntims i milèsimes el metre cúbic i que ara amb l'aument del carbó sols resulta a set cèntims i mig, i no es just, doncs, que Tarragona el pagui a 37 cèntims i mig, amb el recàrrec que exigeix el Govern. Debem, doncs, procurar imitar a Sant Sebastià i aixís ens veurem lliures de aquestes empreses que'ns exploten i ens perjudiquen.

Aconsellà que quan se presentin a cobrar els rebuts corresponents al mes de Juny, diguén no que *no volem pagar*, sino que *aplaçeu el pago*. Si aixís ho feu, la victòria serà nostra, puix que'l Governador pendrà part en la qüestió i's posarà a la nostra part, per que tenim raó i per que lo que demanem es de justícia.

Fou també molt aplaudit el senyor Albafull.

Amb un entusiasme gros, per part de tot el públic, foren llegides i acordades les següents conclusions:

1.ª Protestar contra l'acord de augmentar el preu del gas en un 50 per 100.

2.ª Protestar aixís mateix contra la resposta donada per la Canadenca a l'atenta comunicació del Centre Industrial.

3.ª Si no desisteix de l'aument, aplaçar el pagament dels rebuts per gas i electricitat, i

4.ª Comunicar aquests acords al senyor Governador civil excitant-lo a que intervingui en el conflicte.

Tarragonins, serenitat

Per a donar compliment a l'acord pres en el miting de protesta contra'l gas, de presentar al Governador civil les conclusions aprovades, el passat dimars se presentaren en el despatg del senyor Governador els presidents de la Cambra de Comerç i del Centre Industrial, nostres distingits amics En Pere Lloret i l'Eliseo Ponz, éssent rebuts per la primera autoritat de la *provincia* amb verdadera galanura i havent felicitat als organitzadors del sosdit acte, i interesant-se per l'èxit de la campanya. A tal efecte,

demanà li proporcionessin els dats necessaris per a il·lustrar-se en l'assumpte a fi i efecte de poguer entendre millor amb la qüestió. Se li contestà agraint aquest interès i prometent donar compliment a son desitg.

Ara bé; nosaltres sabem que a l'acordar-se en l'acte solemne i imponent del miting, fer entrega d'aquestes conclusions al Governador, no va ésser amb l'esperit de fer servir a dita autoritat com un intermediari entre'ls consumidors i la empresa que explota l'alumbrat, ni tan sols com a mediador per per les contingències que puguen venir, puix que percatats de la justícia que assisteix al poble de Tarragona en la campanya que'ns ocupa i havent ajuntat a la mida cabal, procedent i necessària l'actitut que ha d'adoptar i la mida de llurs peticions, no entra, no pot entrar en sos propòsits ni tan sols dar cabuda a la seva imaginació, a l'idea d'una mínima concessió, d'una ínfima claudicació o'l mes lleu desprendiment d'una part dels seus fermes propòsits.

En aquest plet no hi caben intervencions de diplomàtics ni intromissions d'intermediaris. La Comissió que representa al poble, te feta completa disposició del lloc que puga ocupar el fallo que's proposa. Una voluntat ferma i decidida la guia, i com si fos una predestinació fatal i perdurable, complirà dignament, orgullosament, son comès. Es molt gran qui representa la voluntat d'un poble íntegre amb l'Ajuntament al cap. Pot mirar molt amunt, tan amunt que llur vista no arribi a distingir quasi l'insignificància d'una que's diu poderosa empresa industrial, per mes que aquesta tinga mil·lions i diputats i fins ministres. Ja ho digué ben clarament un orador en l'acte del miting: *contra un poble i un Ajuntament units, no hi pot ningú, absolutament ningú*. Ara sols falta que'l poble estiga atent a les palpitations del Centre Industrial, d'aquesta simpatiquíssima i benemèrita societat tarragonina, que es qui porta la direcció i'l seny d'aquesta campanya.

¿Es que's pot arribar a perdre aquest assumpte?
¡Sí! Si als tarragonins se'ls hi ha atrofiat la serenitat!

Reminiscències de quixotisme

Sobre'ls discursos den Lerroux
I den Vazquez Mella

Ni en la fraseologia a tot'hora bella del discurs recentment pronunciat per en Vazquez Mella, ni en la oratoria florida que en Lerroux va desgranar ultimament, hi hem sapigut trobar lo que'n diríem la pedra fonamental respecte al nostre pensament en l'actual moment sanguinari europeu.

En les frases del quefe ex-revolucionari no hi hem vist altra conseqüència de que Espanya té la necessitat de declarar-se beligerant, i aventurar-se altra volta perque sí, perque an en Lerroux li dona la gana, a la lluita que no n'hem de treure cap profit, al contrari, que ens exposaríem a la ruina nacional, amb pèrdua de joventut, de diners, de crèdit comercial i econòmic, i fins de vergonya i tot. El senyor Lerroux no deu recordar, per lo que's vèu, la historia d'aquesta Espanya tant desgraciada, ni té memoria de la relativament fresca encara pèrdua de les colonies, ni de la actual aventura del Marroc. El senyor Lerroux se sent belicós, ara que en la lluita europea no hi podem intervenir perque ni som els indicats per la nostra posició geogràfica, ni per les nostres forces, ni pels nostres interessos, ni per res. Vol fer el favor de dir-nos el senyor Lerroux, què es lo que'n treuríem d'actuar novament de Quixots?

El senyor Vazquez Mella, amb tot i les seves declaracions de neutralista, que trobem ajustades a la raó, se'ns mostra també amb aires de quixotisme en lo tocant a Gibraltar. Gibraltar, ha dit, és la clau del Mediterrà, i aquesta clau ningú deu posseir-la mes que Espanya. Aixís ha parlat l'ilustre orador jaumista, pero al fer aquesta afirmació, ha oblidat també, tal vegada, que la clau del Mediterrà, quan Espanya la va perdre, era nació forta, era molt mes potent de lo que desgraciadament ho és ara. I si ens

enpenyessim en la reconquesta de Gibraltar, cosa que tot'hom l'ha considerada com una utopia, cregui el senyor Mella i els que puguin pensar com ell, que Espanya no faria altra cosa que una nova aventura quixotesca, i que ens sortiria *un poquito desigual*. Pero, per què debem anar a la reconquesta de la clau del Mediterrà? Ben clar ho ha deixat entreveure l'orador: perque avui Gibraltar es propietat de l'Anglaterra, i el senyor Mella, que no pot capir el govern democràtic a tot ser-ho de la monarquia anglesa, és, per sobre de tot, anglofob per excelencia.

En aquests moments, doncs, en els que sembla que vulgui jugar-se l'avenir paorós d'Espanya, nosaltres, que no hem pas amagat les mes fermes simpaties pels aliat, hem de refermar el nostre aplaudiment al president del Concili de Ministres, senyor Dato, per empenyar-se, afortunadament per al país, en conservar la neutralitat. Es aquesta la que nosaltres creiem la obligació del govern espanyol, i no deu fer-se cas als qui argumenten que Espanya deu anar a la guerra europea ara amb mes motiu perque Italia s'hi ha llençat de plè: Italia tenia que anar-hi, pels compromisos que en l'Adriàtic hi té, i, amb tot i la inevitable intervenció que des de temps ja havia deixat traslluir, ha retrassat tot el temps que ha pogut, a l'efecte de veure si podia estalviar-se el sacrifici de tanta joventut, la pèrdua de tanta moneda com li costarà i la paralització dels negocis, que es el pròlec de la miseria que acampa a tot país després de una guerra.

Aquestes reminiscències de quixotisme, guardem-nos-les. No cal que ens acabem de donar a coixeix. Mes val que obrim novament el llibre de la Historia, i, tot fullejant-lo, meditem la grandesa que en uns temps posseïa la nostra Hispania, avui tant i tant desangrada...

Oh! hermosa...

La gentil damísela L. G. de H.

Què hi tens, oh hermosa! en el mirar d'encís de tos ulls somniadors...
de tos ulls que d'abim tenen negrors...
...què hi tens que m'ha comprés en ta boca de verge'l dolç somris?...
Llavi de foc encès
ay! qui pogués robar ton càlid bès en hora de dalits i folls amors al temps igual que d'aura a la manera empresonés en mi ton delicat i esbelt còs de palmera de contorns suaus de màgica bellesa qu'envejaría a cert l'hermosa chipriota deesa...
... ets ideal...
... tot rinxolat i bell amb negra seda es teixit ton cabell que no ha tingut ni jamai tindrà igual...
Que'n soc de tu gelós!!
ting gelós fins del sol que's lleva ja, per tu, massa frisós, més esplendent... radiant de claretat; car que a totes primer besarte vol...
... no sé com dir... de tu sò enamorat...
oh! parlam, doncs, que amorós ton parlar es per mi gaia poesia;
oh! cantam, que ton cant de rossinyol per mi es dolça, melífica harmonia:
Copa vessant de nèctar d'ambrosia,
oh, fés que sigui jo qui't digni *ets mia!*

P.

El nou local de la nostra "Unió"

El dimecres a la nit va efectuar-se la inauguració del nou local de la nostra Unió Nacionalista Republicana, qu'es als baixos de la casa senyalada amb el número 50 de la magnífica Rambla de Sant Joan.

El local, qu'es el mateix que ocupava «Las Balears», ha sigut objecte d'una restauració completa, resultant força agradable i, dintre la senzillesa, d'una elegancia ben definida.

Tant la sala del cafè, com la de reunions, la de lectura, la de redacció de RENOVACIÓ i els altres departaments, son lo suficientment espaiosos per al fi

que se'ls destina, havent-se instalat en totes les dependències de la casa llum elèctrica i de gas.

Des del dia de la inauguració del nou casal, que la concorrencia ha estat nombrosa tant a la tarda com a la nit, deixant reflexar tots els consocis la satisfacció que ha produït el canvi de local.

A les moltes felicitacions que per part de les nombroses persones agenes a la Unió que han visitat el nou hostatge han rebut els socis i la comissió especial nomenada per al canvi, hi adjuntem la nostra, que la fem extensiva a tots els industrials que hi han intervingut, i, perque també s'ho mereix, a la dependència de la casa que tant hi ha contribuït amb son esforç i diligència, els amics Francesc Solé i Pau Barberá.

Ja saben, doncs, els nostres companys i amics, i els distingits col·laboradors de RENOVACIÓ, aont tenim instalada la nostra casa, la que'ns complau oferir-los-hi.

Una lletra d'Anatole France

L'il·lustre escriptor francès, una de les glories no sols de la intel·lectualitat de la seva terra, sinó també d'entre la intel·lectualitat mundial, ha adreçat una lletra an els seus companys de Rússia, de quina noblesa i fondo de sentiments en sobresurt l'ideal de la França, defensora per instint del Dret i la Llibertat, amenassats per una Alemanya despotica.

Diu aixís, l'insigne escriptor:

«Amics: Aquesta guerra, que no hem volgut, la portarem fins al fi. Continuarèm nostra obra benefactora i terrible a la vegada, fins l'absoluta destrucció de la potencia militar de Alemanya.

Estimem massa la pau per a sofrir-la incerta, falsa o debil; la volèm gran, forta, segura en els seus elevats i eterns destins. Ho he dit des del principi de la guerra; la pau, aquesta pau tan aimada, tan precisa, no pot ni deu ésser invocada ni desitjada, sense abans haver preparat el regnat august del dret, sense abans haver aniquilat les forces d'opressió que pesen damunt la Europa, des de fa un quart de segle. Fins allavors no devèm parlar no més que per la boca de nostres canons.

¡Que no sucumbeixen en va tants herois! Nostra hora, la de la Justícia, se acosta. La llibertat està amb nosaltres: son triomf és segur.

ANATOLE FRANCE.»

MARGINAL

Nostres belles tarragonines

La diada de Corpus, apart de lo religiós, té una grossa importancia per a la vida de una ciutat com la nostra, puix que amb aital motiu les nostres dones i les nostres jovincelles, ambdues elegants per demés l'aprofiten per a fer sa entrada nupcial a la campanya estiuenca, lluint ses cossos i formes divines convenientment habillades a l'igual que a l'hivern ho fan el dia de la Puríssima. Emprò, el Corpus d'aquest any no ha sigut, no ha constituït, no li ha valgut la capdal ressonancia de passats anys, ja que no hem pogut veure vestits nous, lutzosos, brillants, pels nostres espaiosos i concorreguts passeijos, en tant gros número com les altres diades.

Que potser la guerra, aquesta tragedia humana que'n malhora provocàren els teutons —als que deuen odiarse per a sempre mes—, ha tingut la culpa d'aixó, d'aquesta restrinçencia? A ben segur que sí, i heus aquí per que han sigut ben pocs els trajos que hem pogut veure, amb tot les nostres hermoses damiselles, quines gracies sempre son admirades de debó, no necessiten de vistoses robes i bonics adornos que a obtindre alabances de nosaltres i dels forans.

I a propòsit que de trajos parlem, creiem un deure dir algo a l'entorn de la moda de

les faldilles amples, millor dit, dels trajos antics puix que'ls models nous ens recorden aquelles estampes del darrer terç del segle passat, ja que tan sols hi manquen els merinyacs. Les nostres mai prou alabades belles tarragonines, amb la moda actual, han perdut tota aquella elegancia que tant acertadament havien conquerit i que tantes enveges els hi feien tindre per les noies d'arreu que'ns visiten; i quan les mateixes dones ho diuen, tenim de creur-ho, i amb elles devem de proclamar-ho: Com les hermoses tarragonines nostres; en tots els estaments socials, no n'hi ha d'altres.

L'hàbit no fa'l monjo, resa el ditxo, i encara que'ls trajos d'ara no siguin lo escaients que deurien, no per xo les nostres damiseles deixen de tenir aquell aire que'ls hi és propi.

Per acabar; creiem necessari pronunciar nostre vituperi per les faldilles amples. No tenen estètica, no son elegantes, no vesteixen, en fi no tenen res de xic.

PÒL·LUX.

D'interés local

Per a les Comissions d'aigua i d'higiene del nostre Ajuntament

Hem entrat ja en un temps en que la temperatura calorosa obliga a tots els ciutadans a un mes gran cuidado referent a higiene, a l'objecte de preservar-se de tantes malalties com en aquestes èpoques cada vegada prenen peu.

El senyor Montañés se'n ocupava ja en la penúltima sessió, dels varis cassos típics que, desgraciadament, hem vist que han prèes preponderancia a Tarragona, i és per això que avui nosaltres hem de cridar l'atenció de les comissions d'higiene i d'aigua de l'Ajuntament, a la una perque no deixi de vetllar, juntament amb l'Inspector d'higiene, per a la salut de la ciutat, i a l'altra comissió, perque en sia col·laboradora de l'higiene, procurant que a les cases no'ls hi manqui l'aigua que'ls hi correspon, indispensable tant per a la netedat com per als usos casolans. Se donen molts cassos, i podriem citar-ne alguns per a mostra, en que cases que paguen per a determinada quantitat d'aigua i no la reben, que formulen la reclamació corresponent per medi dels tikets que facilita el propi Ajuntament, i aquesta és l'hora en que han d'ésser ateses. Per què serveix el bussó aont se dipositen aquestes justes queixes? Es que la comissió d'aigua no se'n entera? O és que, segons de quines reclamacions se tracta, la comissió no vol donar-les hi el curs corresponent, atenen-les?

Esperem que, en hé de la nostra ciutat se procuraran subsadar aquestes desconsideracions per a qui té dret a ésser atès, i celebrariem no haver d'insistir un altre dia sobre aquest assumpto de capdal trascendencia.

Comentaris a un discurs

La nota sortint de la política, de la setmana passada, ha sigut el discurs de Vazquez Mella. Tota la premsa n'ha parlat i comentat en tots els tons i sentits i fins en els carrers de la vila i cort sos partidaris enardits i pacifistes se han llençat al carrer en so de guerra, intentant assaltar els Centres Radicals.

Es el cas de nostres catòlics-germanofils vergonyants, pacifistes ahora que deuen sentir anyorances de guerra civil de lluita entre els seus germans, tot volguent que siguem neutrals, perque no poden ni son prou per ajudar a la nació dels seus ensomnis, mirant impassibles com lluiten els pobles per a son ésser o per a foratjir de ses llars les feres invasores que en ses ignobles sentiments res respecten de humà i menys de diví, puix per la moderna kultur tots els Deus, totes les divinitats, se inclouen en son Kaiser.

An els manifestants guerrero-pacifistes i a

tants i tants catòlics com a Espanya desitjen el triomf de la Germania, volem recordar-los-hi, una vegada mes, la celebre carta del Emperador de Alemania a sa germana Agna de Hesse, quan abjurá de la religió protestant i de la qual n'és el següent fragment «...Abraças, doncs, aquesta superstició romana, quin aniquilament es l'objecte principal de la meva vida...»

En aquets moments de trasvals de la humanitat, nostres catòlics treval·len per el aniquilament de sa religió. Es un cas mes d'estudi.

I ja que del discurs de Vazquez Mella hem fet menció, no podem prescindir de lo que referent a dit senyor ne diu *Espanya*, ja que es el millor comentari per a ell i sos partidaris, francófobos tots:

«EVOLUCIONES DEL SR. VÁZQUEZ MELLA

El Sr. Vázquez Mella es también un espíritu progresivo. El apego estático del Sr. Mella a la tradición, acaba de desmentirlo un colega, *El Popular*, de Málaga, con un texto, de 1906. El señor Vázquez Mella, en ese texto, demuestra que es capaz de cambiar de ideal, de rectificarse. Enhorabuena.

Decía el Sr. Mella en discurso francófilo, pronunciado en el Congreso el 8 de Julio de 1896:

«Francia, unida con tantos vínculos históricos, geográficos y etnográficos y por los comerciales a nosotros, es la misma que teniendo intereses análogos a los nuestros en el Mediterráneo, está llamada a dirimir esa contienda con nosotros; está llamada a ser nuestra aliada en todas las crisis de la vida nacional; es precisamente la potencia que donde quiera que la bandera española se levanta, se encuentra siempre con la suya, la que por homogeneidad de intereses, por tantos y tantos lazos morales está unida con nosotros.

Alemania tiene, ya lo sabéis, porque no podéis olvidar el hecho de las Carolinas, tiene tendencias absorbentes para aquellas posesiones que, con Filipinas, constituyen nuestro poderío en Oceanía.

Ahora, recientemente, cuando se trató de la isla Formosa, Francia y Rusia, espontáneamente, se pusieron a nuestro lado, y nos evitaron una catástrofe. Alemania tomó una actitud recelosa y fría con nuestros intereses en aquellos momentos críticos. Hasta tengo entendido que cuando se trató de aquella cuestión de Melilla y de la paz de Marruecos, también hemos tenido nosotros motivos de gratitud para aquella noble Francia, que siempre se pone de nuestro lado en las grandes contiendas.»

Hoy es germanófilo el Sr. Vázquez Mella.

Ha cambiado. No podemos repetir la enhorabuena.»

A.

Concurs d'un compendi d'Historia de Catalunya

Veredict del Jurat

De tots els treballs presentats al Concurs per a la publicació d'un Compendi d'Historia de Catalunya de caràcter elemental, el de major valúia i el que representa un esforç superior, es el n.º 2 Lema: «Catalunya, Patria del meu cor» encara que la seva bondat es sols relativa. S'hi entreveu una més bona orientació i una més ampla consulta d'estudis crítics sobre diversos punts de la nostra historia, essent de dordre que no n'hagi utilitzat d'altres que son fonamentals i indispensables i que persisteixi admés en la desorientació causada altres temps per algunes hipotesis avui sense cap valúia en les qüestions sobre prehistoria i antics pobladors del nostre territori. En el període dels Comtes beneficiaris per exemple hi ha una gran confusió que s'hauria esvait en gran part si haguessin sigut aprofitats els diversos treballs del senyor Calmette la historia del Comte Bernat, l'acte de la Seu d'Urgell, la dels Marquesos de Cocia etc. tot acte equivocat per la causa indicada. En el període dels Comtes hereditaris es sensible que parli sols dels de Barcelona sense ocupar se dels altres Comptats catalans i que no digui res tampoc dels vescomtes a pesar dels estudis d'importants historiadors contemporanis. Tot el període Visigòtic (amb l'equivocació sobre l'origen de la Catalunya Nova i Vella) i l'arabe estan mal explicats; lo mateix caldir d'altres èpoques en general en les quals els detalls equivocats s'haurien de resseguir un per un.

Baix el punt de vista didàctic resulta massa extens per ésser de Primer Grau.

Aquestes consideracions sugerides per la mateixa extensió que dona el autor an el seu treball demostra que aquest no es apte per a utilitzar-lo els deixebles de Primer Grau qualitat o defecte de que també adoleixen els dos altres treballs.

El n.º 1 Lema: «L'aimada Catalunya... no la com pels aires munta?» revela sens dubta un gran bon desig i una labor sincera però amb equivocada orientació a l'ensemps que insuficient des de l'essencial punt de vista històric.

El n.º 3 Lema: «Que'ns falta catalans sinó la voluntat? Pau Clarís 164» recorda massa un conegut compendi d'Historia catalana.

En vista de lo qual i de las raons abans exposades a l'apreciar els Resums presentats, el Jurat creu que no pot concedir el premi i sols mencionar honoríficament al n.º 2 Lema: «Catalunya, Patria del meu cor». Aconsellant a la Associació Protectora de la Ensenyança Catalana la convocatoria d'un nou concurs per a premiar el millor Resum d'Historia de Catalunya per a alumnes de según grau del qual podria facilmente derivar-se el de primer grau que ara inutilment hem tractat de premiar amb el present concurs.

Barcelona, 8 de maig de 1915—En Antoni Rubió i Lluch, president; en Josep M.ª Roca, de la Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, vis-president; en Daniel Girona, de la Unió Catalanista; en Francesc Puig i Alfonso, de la Lliga Regionalista; en Jaume Massó i Torrents, de la Biblioteca de Catalunya; en Ernest Moliné i Brasés, de l'Ateneu Barcelonès; en Joaquim Miret i Sans, de l'Institut d'Estudis Catalans; en Josep Franquesa i Gomis, Mestre en Gai Saber; en Ferrán Valls i Taberner, dels Estudis Universitaris Catalans; en Llorenç Jou i Olió, Mestre públic de Barcelona; en Francisco Flos i Calcat, Mestre d'Ensenyança Catalana, secretari.

NOVES

Han deixat d'existir, portant un gran desconsol a ses distingides families, la senyora Josepa Guasch Robusté, esposa den Josep M.ª Punyed i germana dels nostres particulars amics N'Anselm i En Robert; el conegut industrial N'Antón Sans Salafranca, i la senyora Dolors Fuster i Rossell, mare del llorejat pintor tarragoní l'Antón Torres Fuster.

Ens associem al dolor intèns que estan experimentant les aludides families per pèrdues tan sensibles.

Han sigut denunciats els estimats confreres *Tarragona Federal*, de la localitat, i *La Publicidad* i *La Campana de Gracia*, de Barcelona, als que'ls hi desitgem que'n surtin be de les ensopegades en que han incorregut.

En el nostre port, durant aquesta setmana, han sigut descarregats dos vapors que amb complert carregament de carbó per la Xarxa del Nord, vingueren directament d'Anglaterra i'l Nord d'Amèrica, èssent aquest el primer que prové dels Estats Units. Amb aital motiu, han sigut molts els obrers empleiats en els descàrrecs, havent-los-hi proporcionat uns bonics jornals, puix que'l dia de Corpus en que's trevallà, cobraren doble, adhuc que hores extres.

Ahir a la matinada va deixar d'existir el nostre distingit i bon amic En Martí Mas Borrás, en plena joventut, el qui comptava a Tarragona amb nombroses amistats i simpaties.

Serveixin aquestes ratlles per a expressar a la seva afligida viuda i demés apreciable familia, el nostre sincer sentiment per la mort del qui fou el nostre amic Martí.

El darrer número de la biblioteca *La Lectura Popular* conté varis treballs en prosa i vers del malaguanyat poeta reusenc En Joaquim Maria Bartrina.

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÁ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i analisis micro quimic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÁ

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

Podém demostrar
 que casa nostra
 es la mes barata en tot

GILABERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÁ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en -

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

JOAN ESBERT

FARMACÉUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Quimic Bacteriológic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

BRILLO

EL LUSTRO-CVIVRE es el mejor del mundo y más barato para limpiar y abrillantar objetos de metal, dejándolos al instante como nuevos. No ensucia las maderas ni deja los paños negros. Una cajita 25 céntimos; hay para más de un año. De venta en Tarragona: Ferreteria de MATIAS MALLOL, calle San Agustín, 9 y Augusto, 3.—Pídase prospecto.

IMPREMPTA

Llorens i Cabré

Fortuny, 4

TARRAGONA

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companyia de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companyia de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Gran Fábrica de Calçat

= DE =

RAMÓN CAVALLE

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 36

MOSTELLE
 (RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia

Se ven per tot arreu

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany : Escribanes ; Plumes Stilogràfiques ; Pesa-cartes ; Copiadors, etc ; Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat ; Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos
 Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9